

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Škola:	Střední škola obchodní, České Budějovice, Husova 9
Projekt MŠMT ČR:	EU PENÍZE ŠKOLÁM
Číslo projektu:	CZ.1.07/1.5.00/34.0536
Název projektu školy:	Výuka s ICT na SŠ obchodní České Budějovice
Šablona III/2:	Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Číslo šablony:	VY_32_INOVACE_CJL_643
Předmět:	Český jazyk a literatura
Tematický okruh:	Literatura 19. století
Autor, spoluautor:	Mgr. Iveta Bašná
Název DUMu:	Ruchovci a lumírovci
Pořadové číslo DUMu:	03
Stručná anotace:	Ruchovci a lumírovci – charakteristika a hlavní představitelé těchto literárních skupin, jejich tvorba
Ročník:	2.
Obor vzdělání:	65-42-M/02 Cestovní ruch, 63-41-M/01 Ekonomika a podnikání
Metodický pokyn:	Prezentace slouží ve výuce jako součást výkladu a lze ji také použít jako materiál k samostudiu.
Výsledky vzdělávání:	Žák aktivně zařadí typická díla do jednotlivých uměleckých směrů a příslušných historických období, zhodnotí význam daného autora i díla pro dobu, v níž tvořil, pro příslušný umělecký směr i pro další generace.
Vytvořeno dne:	03. 03. 2013
Pokud není uvedeno jinak, uvedený materiál je z vlastních zdrojů autora.	

Generace ruchovců a lumírovců

70. a 80. léta 19. století

Ruchovci:

- almanach Ruch (1868)
- škola národní
- literatura má sloužit národu, důraz na tradici
- vlastenecká a politická tvorba

Lumírovci:

- časopis Lumír
- škola kosmopolitní
- snaha o světovost české literatury
- překladatelská činnost, inspirace cizími látkami

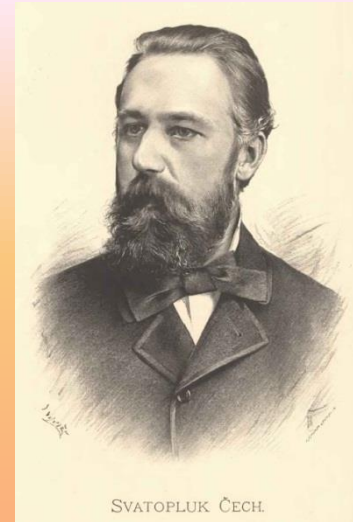
Představitelé ruchovců

Svatopluk Čech (1846 – 1908)

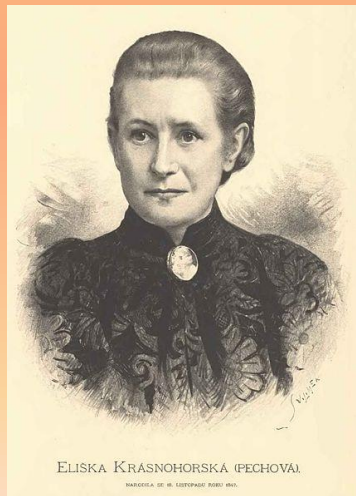
- vlastenectví, literatura sloužící ideálům
- alegorická tvorba

Poezie (výběr): *Evropa, Slávie*

Próza (výběr): „broučkiády“ – Matěj Brouček
jako typický Čech 19. století
např. *Pravý výlet pana Broučka do Měsíce*

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/8/8c/Jan_Vil%C3%ADmek_-_Svatopluk_%C4%8Cech.jpg

Eliška Krásnohorská (1847 – 1926)

- hlavní představitelka sporu s lumírovci,
literární kritička, autorka poezie a libret

Poezie: *Ze Šumavy, Z máje žití*

Libreta (texty k operám): *Čertova stěna, Hubička, Tajemství*

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Jan_Vil%C3%ADmek_-_Eli%C5%A1ka_Kr%C3%A1snohorsk%C3%A1.jpg

Představitelé lumírovců

Josef Václav Sládek (1845 – 1912)

- původně v okruhu ruchovců
- vztah k venkovu, přírodě a tradici

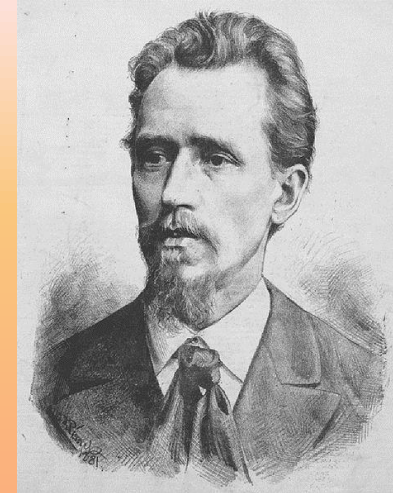
Poezie (výběr): Selské písně a české znělky

- zakladatel moderní poezie pro děti

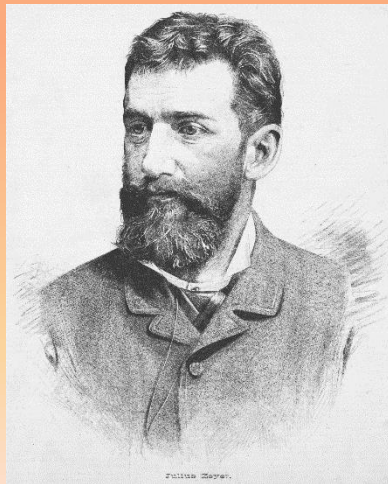
např. Zlatý máj, Zvony a zvonky, b. Lesní studánka

Překladatelská činnost: zejména z angličtiny

např. Byron, Shakespeare

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Jan_Vil%C3%ADmek_-_Josef_V%C3%A1clav_Sl%C3%A1dek_HL.jpg

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/b/bb/Julius_Zeyer_Vilimek.jpg

Julius Zeyer (1841 – 1901)

- navštívil řadu evropských zemí, kde našel četné inspirační zdroje
- představitel novoromantismu
- rysy mysticismu

Dílo (výběr): Tři legendy o krucifixu, Dům U tonoucí hvězdy
Radúz a Mahulena – pohádkové drama

Jaroslav Vrchlický (1853 – 1912)

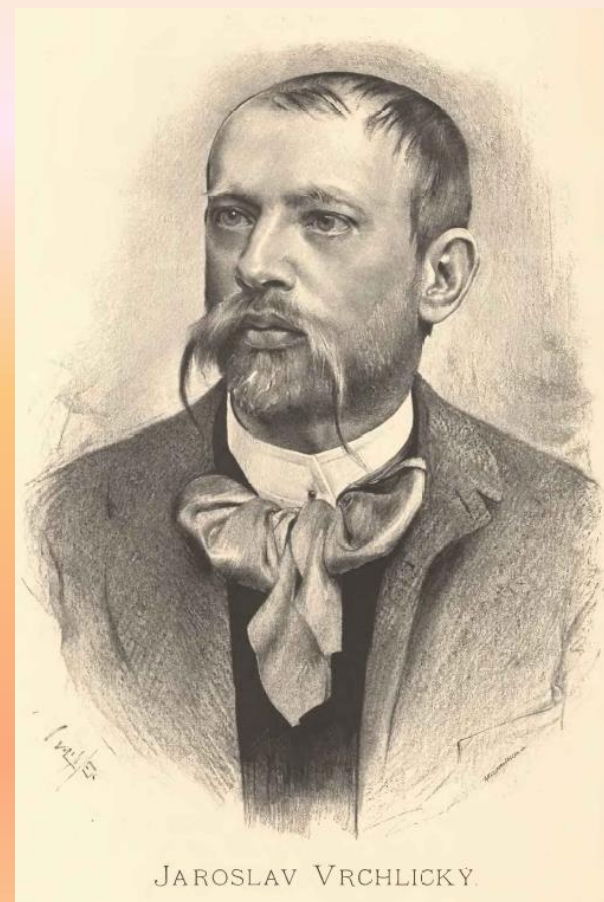
– vlastním jménem Emil Frída

- vytvořil nejrozsáhlejší dílo české literatury (téměř 150 vlastních knih a 100 překladů)
- usiluje o vytříbenou formu literárních děl

Poezie (výběr): cyklus **Zlomky epopeje** – reflexivní lyrika zachycující dějiny a myšlenkový vývoj lidstva
Selské balady – zachycují selské bouře 15. – 18. st.

Drama (výběr): historická témata, k nejznámějším patří veselohra **Noc na Karlštejně** – doba Karla IV.

Překladatelská činnost: významná díla světové literatury, např. Byron, Shakespeare, Goethe, Dumas, Poe

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/3/3d/JaN_Vil%C3%ADmek_-_Jaroslav_Vrchlick%C3%BD.jpg

Tento autor měl mnoho následovníků, tzv. epigonů (např. Jaroslav Kvapil).

Otázky:

1. Jak také nazýváme ruchovce a lumírovce?
2. Který z autorů zakládá moderní poezii pro děti?
3. Kdo je hlavní postavou tzv. broučkiád, kdo je napsal?
4. Co je libreto? Kdo z autorů psal libreta pro B. Smetanu?
5. Kteří autoři se věnovali překládání z cizích literatur?
6. K dílům přiřadte autora a žánr:

Noc na Karlštejně .....

Slávie .....

Radúz a Mahulena .....

Řešení:

1. ručovci – škola národní, lumírovci – škola kosmopolitní
2. J. V. Sládek
3. Matěj Brouček, S. Čech
4. libreto – text k opeře, E. Krásnohorská
5. lumírovci, zejména J. Vrchlický a J. V. Sládek
6. K dílům přiřadte autora a žánr:

Noc na Karlštejně J. Vrchlický, drama (komedie)

Slávie S. Čech, alegorická báseň

Radúz a Mahulena J. Zeyer, pohádkové drama

ZDROJE:

PROKOP, Vladimír. *Literatura 19. a počátku 20. století: od romantiků po buřiče*. Sokolov: O.K. - Soft, 2005.

Zdroje obrázků jsou citovány přímo v textu.